

Eltemették Vaszy Viktort

Acs. S. Sándor felvétele

Gyászoló tömeg a ravatalozónál

Gyászoló sokasága, családtagok, rokonok, barátok, kollégák, ismerősök, megyei és városi vezetők, a kulturális élet kiválóságai, ismert művészek kísérték utolsó útjára tegnap délután Szegeden, a Belvárosi temetőben a 76 éves korában elhunyt Vaszy Viktor kiváló művészt, a Szocialista Magyarorszáért Erdemrend kitüntetettjét, a nemzetközi és hazai élet ismert személyiségét, nyugalmazott zeneigazgatót.

A temető ravatalozójában a színház és a szimfonikus zenekar művészei, a Zenebarátok Kórusának tagjai álltak díszőrséget, a kórus Erdős János vezényletével énekelt. A szegedi városi tanács nevében Bányai dr. Birkás Mária elnökhelyettes méltatta Vaszy Viktor érdemeit, emlékeztetve a kiváló karmester, színház- és zenekarigazgató, pedagógus és zeneszerző termékeny munkásságának azon évtizedeire, melyet éppen a szegedi zene-

kultúra felvirágoztatására áldozott. Pál Tamás megbízott igazgató a szegedi színház nevében, Görgey György karnagy a Kulturális Minisztérium, a zeneművészek szövetségének elnöksége és tagsága, valamint a Kórusok Országos Tanácsa elnöksége és tagsága nevében vett véső búcsút az elhunytól. Ezt követően a városi tanács által adományozott díszírhelyhez vonult a gyászoló tömeg, ahol Meszlényi László a szegedi szimfonikusoknak; Weininger Richárd igazgató a Zeneművészeti Főiskola helyi tagozatának; és a zeneművészek szövetsége területi csoportjának; Gruber László pedig a Zenebarátok Kórusának utolsó üzenetét tolmácsolta.

A városi tanács, a zeneművészek szövetsége és a színház saját halottjának sírhantjára Bach János Passiójának záróakkordjai mellett helyezték el a kegyelet és emlékezés virágait.

Munka és műveltség

Előkészületek a döntőkre

Ülést tartott tegnap a megyei tanács székházában a Munka és műveltség vetélkedők megyei operatív bizottsága. Az egyes ágazatok vezetői beszámoltak a munkahelyi és a területi döntők előkészületeiről. A TIT és a megyei Módszertani Központ sok segítséget nyújt a vetélkedésre készülő brigádoknak. A legtöbb helyen áprilisban rendezik meg a munkahelyi, májusban pedig a területi vetélkedő döntőket. Általában megállapítható, hogy a kezdeti dőccenés után már igen jól haladnak a felkészítők, a brigádok megfelelő módon készülnek. Egyetlen kifogásolható dolog, hogy az adminisztráció itt-ott bizony még mindig kissé sok. Az operatív bizottság tagjai megbeszélték a megyei döntő előkészítésének legfontosabb részleteit is, valamint megtárgyalták a leendő győztes brigád jutalmazásával kapcsolatos kérdéseket.

Szombaton délelőtt a Juhász Gyula Művelődési Központban megrendezték a Munka és műveltség vetélkedő első munkahelyi elődöntőjét a megyebizottság nélküli üzemek brigádjainak. A győztes kollektíva, amely a területi döntőbe került, az Öntödei Vállalat szegedi gyáregységének Bláthy Ottó szocialista brigádja lett.

Emlékezés egy szocialista ügyvédre

Száz évvel ezelőtt, 1879. március 20-án született László Jenő ügyvéd, a vásárhelyi munkásmozgalom kiemelkedő egyénisége. Nem osztályhelyezete tette szocialistává. A polgári radikális jogászoknak ahhoz a csoportjához tartozott, akik megtalálták az utat a munkásmozgalomhoz; az Ormos Edék, Landler Jenő, Hébelt Edék és Ries Istvánok útját járta.

A középiskola elvégzése után a kolozsvári és budapesti egyetemen folytatta jogi tanulmányait. A század elején Vásárhely szellemi életének egyik szervezője. Gonda József mellett részt vállalt a *Jövendő* című folyóirat szerkesztésében. Szocialis töltésű cikkei a helybeli polgári sajtó hasábjain jelentek meg. Ekeken keresztül *Justh Gyula* magántitkáránt tevékenykedett. A fiatal jogász életre szóló élménye az 1918-as polgári demokratikus forradalom. Az ekkor alakuló Nemzeti Tanács alelnöke lesz. A Tanácsköztársaság idején tagja a helyi Forradalmi Törvényszéknek, s szerkesztője a *Népkarant* című napilapnak. Személye is jól példázta azt, hogy az őszirózsás forradalom és a proletárdiktatúra között — a nyilvánvaló ellentétek mellett — a folytonosság tendenciája is érvényesült.

A húszas években ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1926-ban lépett be a Szociáldemokrata Pártba. Tagja volt a városi Törvényhatósági Bizottságban működő szociáldemokrata csoportnak. Kiemelkedő helytörténeti munkája a Tanácsköztársaság ötödik évfordulójára, 1924-ben jelent meg *A forradalom története Hódmezővásárhelyen* címmel. Ez a műve az 1918-as magyar októberi forradalom és az 1919-es Tanácsköztársaság objektív, tehát az adothelyzetben bátor hangú leírása.

A fasizmus, mint annyi más szellemi értéket, őt is elpusztította. Az eihureolás embertelen körülményei közepette halt meg 1944. február 14-én, Bécsben.

A kutatók eddig is idézték, hisz könyve alapvető és elsődleges forrása volt a forradalmak helyi történetének. A párt legidősebb, élő harcosai még személyesen ismerték a munkások ügyvédjét és szószólóját.

Egy jogász személyével kapcsolatosan stilszerű perújrafelvétel kifejezés. Alakját epipeljük a feledéstől. Ezért emlékezünk rá most is, születése százéves évfordulóján.

Részlet László Jenő *A forradalom története Hódmezővásárhelyen* című könyvéből:

„A forradalmak lezajlása óta öt esztendő telt el. Az öt hosszú év szinte nyomtalanul tűnt el az ország életéből. Még ma sincs béke, nincs egy pillanatnyi nyugalom. Klésesedett politikai ellentétek, meghamisított közszellem, gazdasági nyomorúság. Hiányzik a biztos alap, melyen az ország talpraállítása megindulhatna. Hiányzik az őszinte törekvés, a magyar nép egyetemének megélhetést, haladást és fejlődést biztosító, demok-

ratikus, új Magyarország kiépítésére nézve. Hiányzik a belső összhang, amely a különböző társadalmi osztályok és néprétegek együttműködésének alapját képezhetné. A felkavart gyűlölségi hullámok, a bajok, a szenvedések s megpróbáltatások áradata elborítással fenyegetnek.

De azért azoknak, akik látják, tudják és érzik, hogy egy új társadalom van kialakulóban szerte a világon, amelynek egyetemes elvei a béke s az alkotó, termékeny munka lesz, azoknak, akik tudják és vallják, hogy a magyar nép sem maradhat örökös rabja a maradiságnak, előítéleteknek és a megkövesedett történelmi kialakultságnak, nem lehet és nem szabad csüggedniök, bíznioik, hinniök kell a várva-várt fölvirradásban, mely egy szebb és jobb jövőt kapuit tárja fel a magyar nép előtt.

Ezek a gondolatok merésznek hatottak 1924-ben a Horthy-korszak Magyarországn.

LÁSZLÓ JÓZSEF

A szövetkezeti szavalóverseny eredményei

Mint arról már beszámoltunk, a hét végén Szegeden rendezték meg a III. országos szövetkezeti szavalóverseny döntőjét. A két napig tartó verseny győztese Szabó Zsuzsa, a Komárom megyei MESZÖV dolgozója lett, másodikként Buzsák Erzsébet (Nagrad megye, MESZÖV), harmadikként Perina József (Budapesti Szolgáltató Szövetkezet).

Az első tíz között szerepel — a hetedik helyen végzett — a Csongrád megyei KISZÖV-öt képviselő London Katalin. Ő is egyike tehát a június második felében Moszkvában ötnapos társasutazáson részt vevő legjobb tíznek, s ezen a magas elis-

merésen kívül a 40 versenytunk, a hét végén Szegeden rendezték meg a III. országos szövetkezeti szavalóverseny döntőjét. A két napig tartó verseny győztese Szabó Zsuzsa, a Komárom megyei MESZÖV dolgozója lett, másodikként Buzsák Erzsébet (Nagrad megye, MESZÖV), harmadikként Perina József (Budapesti Szolgáltató Szövetkezet).

Új bélyeg

Március 21-én bocsátja forgalomba a posta a Tanácsköztársaság kikiáltásának 60. évfordulójáról megemlékező egyforintos bélyeg, mely Uitz Béla „Vöröskatonák, előre” című plakátját ábrázolja, eredeti színeivel.

Zenei naptár

A műsorválasztás tétje

Sumiko Nagaoka zongorista. Minthogy a kulturális csereforgalom révén japán zeneművészt, lehetőleg ritka vendég a hazai, kiváltképpen a szegedi hangversenyéletben, érthetően nagy érdeklődés kísérte *Sumiko Nagaoka* minapi zongoraestjét a Tisza-szálló koncertteremben. A műfelenk ügyszólván teljesen ismeretlen művésznőről annyit sikerült megtudni, jó ideje Hollandiában él férjével és családjával, tanulmányait Tokióban végezte, mestere Leonid Krajcer volt, pályáját egy ideig a családja miatt félbehagyta, gyermekeket szült és nevelt, később viszont többfelé koncertezett a világban, Magyarországra most jött először.

Műsorát a romantikus irodalomból válogatta, nem éppen a legszerencsésében, S jöllehet utólag kiderült, hozzá közel, alkatának megfelelő műveket gyűjtött eszkorbá (*Schumann Arabeszkjét, Chopin f-moll fantáziáját és Polonéz-fantáziáját, Brahms f-moll szonátáját*), mégis hiányérzetünk maradt. Varietas delectat — mondja a latin, s éppen amiatt netán, hogy bemutatkozásról volt szó, színesebb, változatosabb program is el kellett volna, ahol Nagaoka más korok és stílusok értelmezésében, tolmácsolásában is megmutathatja kvalitásait. Vagy ha már a romantikának szentelte műsorát, azon belül némiképp farszónak hatott a nagyjából hasonló karakterű darabok monoton egymásutánja (ráadásul, hogy a hallgatóságot nem éppen vidító körülményként bágyszolta a tavaszias idő dacára alaposan befűtöttek a szellőzeten teremben.) Mind-ettől függetlenül Nagaoka játéka nem keltett rossz be-

nyomást. Inkább az érzelmek skáláján közelített e célzatúan megválasztott darabokhoz, finom lírai hangulatokat költött a zongorán, megbízható technikával, letisztultan, éretten.

A szegedi szimfonikusok koncertje. Jó okunk van elhinni, a mozi-színházra tervezett szimfonikus tavaszi bérleten tényleg utoljára kényszerült a szegedi nagyzenekar (vasárnap még) a Tisza-szállóba: csütörtöktől operát játsszanak a néhai Szabadság filmszínházban, s ezzel mód nyílik arra is, hogy ott tartásuk a koncerteket. Egyelőre tehát a „tiszaírók”. Szimfonikusainkat Szalatsy István dirigálta, s ha Sumiko Nagaoka zongoristájáról szólva inkább a választott műsor okán támadtak kételyeink, most ugyan-ért kell feltétlen elismeréssel szólnunk az ajánlatról.

Szalatsy több mint két évtizedes koncertműtja más-különbben is az igényes, izgalmas programokról ismerjük, mindig szívesen nyújt századunk zenéjéhez, vagy a romantika olyan zene-történeti pillanatainak lenyomatához, ahol jelentős zenei újítások, fordulatok érhetőek tetten. Legutóbb sem történt másként: C. Franck klasszikus fegy-lemmel komponált, tömör zengzetű *d-moll szimfóniájához Honegger dzsesszes varratokkal átszőtt Gordonka-versenyét* választotta, bevezetőként pedig, amolyan „ét-nyaggyerjesztőnek”, mai és Szegeden élő szerző, *Vántus István* rövidebb lélegzetű fantáziáját, a *Visszaverődéseket*. (E viszonylag frissen-kelkerésére írta Vántus, a veszprémi kamarazene-kari fesztiválon hangzott el elő-szór a békéscsabaik tolmá-csolásában, s időközben Pál

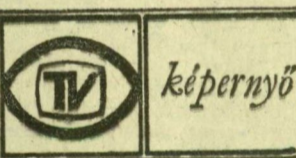
Tamással fölvetélre játszott a rádiózenekar is.) Mindhárom mű hálás materiát kínál a zenekarnak, hogy különböző képességeit fölragyogtas-sa; fogékonyságát a differenciált hangzásokra, ugyanakkor a precíz, fegyelmzett és kellő hőfokon megszólaló nagy tablókra. Meglehet, lassan hozzáedződnék a külön-leges akusztikai feltételek-hez, hiszen ezúttal nem hatottak zsúfoltnak a tutti hangzások sem, ámbátor a koncert őszinte nagy sikeré-nek az sem mellékes szem-pontja, hogy Szalatsy István körültekintő előkészületekkel, hely- és zenekari ismeretek-kel állt a dobogóra.

Mindenesetre az együttes igencsak kitett magáért, nagyszerű pillanatait mellett gyengei ügyszólván nem acódtak, s nemcsak a karmesterével tudott végig feszült, termékeny kontaktust tartani, hanem a szólistával. *Onczy Csabával* is. Kinek nemes tónusú, virtuóz, a hangszer legszínesebb lehetőségeit kibontó, elsőrangú gordonkajátéka-ról azért csak itt szólnok, mert ebben sem-mi meglepő nincs már a helyi hangverseny-látogatóknak. Művészi pályájának indulását, kiteljesedését azóta is nyomon követhetjük, hogy az itteni konzervatóriumból el-került a zeneakadémiára.

Nikolényi István

Éberségvizsgáló

A győri Elektromobil Ipari Szövetkezet új terméke a Reacont éberségvizsgáló. Az „okos” készüléket az autóbuszok kormányára, a fékre és a gázipedálra kötik rá, s ez figyel a vezető munkáját. Ha észreveszi, hogy a

Hálás téma a televízióban a régi mesterségek dicsegete. Nemcsak a néprajzosok, a múlt értékeinek egyéb rendűrangú tisztelői és gyűjtői fogadják szívesen, ha az utolsó előtti pillanatokban sikerül rögzíteni egy-egy kihalófélben levő mesterség fogásait, megszólalatait az embert, aki már csak egyedül ismeri ezeket. Szórakozhat a közönség is, hiszen a képernyőre került régiség valójában újság, ismeretlenség — a nézősereg nagyobb részének.

A Magyar Televízió több adást szentelt a hajdan virágzó kis mesterségeknek és mai magányos művelőiknek (köztük a szegedi papucsok és készítőjének), és a szegedi körzeti stúdió eddigi felőrás

A klumpás

műsorai között is találunk olyanokat, amelyek a népi hagyományok és néprajzi értékek között kalauzoltak bennünket. (Gondoljunk az Apáink kenyere-re, a Kargala '77 című tanyai műsor-ra, a békési vásárra, a paprika múltját-jelenét bemutató riportfilmre, akár a leg-utóbbi árvíz emlékezésre.)

Ez a hajlandóság, figyelni a múltra-félmúltra is, tiszteltetare méltó, külön öröm, ha e műsorokban a dokumentumértékeken kívül egybe-keket is felfedezhetünk, mint most pénteken *A klumpás*-ban. A faipőkészítés idős bajai mesterével ismerkedhettünk meg, a munkája és a szavai révén. A műsor elején a szerkesztő munkatársának (*Katanich Ferenc*) segítségével fogott egy klumpa elkészítéséhez, mire előállt a legújabb portéka, fölrajzoló-dott előttünk a mester port-réja. Hellyel-közzel zavaró volt a (*Szász Emőke* által) megrendezetlen hatásúra rendezett életképek „hangv-lága” (egyszer a fejsze csat-

tocta túl az öreg szavait, máskor megsajnálunk, látva, hogy kifulladt bár a meg-erőltető munkában, mégis szóra noszogatójék). Mind-azonáltal csak így teremtd-phetett néhány nagyszerű televíziós pillanat, hogy a klumpakészítő egyszerre dolgozott és beszélt. Amint mesélte, mi kevés pénzt kínált az árúért a felvásárló, fel-indultságában egy útemre mozdította fejszéjét és zúdi-totta szavait; a tüneményes őszinteség, a gáttalan kitarul-kozás pillanataiban nem egy-szerűen a klumpásról, hanem általában az emberi természet-ről kaptunk kendőzetlen, igaz képet. E pillanatok ta-lán azért lehettek olyan meg-kapóak, mert még a mindent látó kamerák is oly ritkán tudják elénk varázsolni a természetes, a spontán a mélyről fakadó gátolhatatlanul kitörő emberi meg-vánulásokat. A műsort *Bu-ryák István* szerkesztette, az operatőr *Klener György* volt.

S. E.